

TERESA RABSKA

REFLEKSJE NAD NAUKĄ
PUBLICZNEGO PRAWA GOSPODARCZEGO

I. Podejmując temat relacji nauki prawa gospodarczego z innymi dyscyplinami prawa i – szerzej – „z innymi dyscyplinami wiedzy”, konieczne wydaje się podniesienie już na wstępie kwestii nazwy tej dyscypliny. W aktualnym bowiem stanie prawa i rozwoju nauki nie może być sprawą obojętną i całkowicie dowolną posługiwanie się nazwą odbiegającą od istoty danej dyscypliny.

Wiele czynników przesądziło o odejściu od dawniej stosowanej nazwy „administracyjne prawo gospodarcze” i o wprowadzeniu – w zasadzie już powszechnie – nazwy „publiczne prawo gospodarcze”¹. Odzwierciedla ona bowiem współcześnie charakter tej dyscypliny i wyznacza jej miejsce w syste-

---

Prof. dr hab. TERESA RABSKA – Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Adama Mickiewicza; adres do korespondencji: ul. św. Marcina 90, 61-809 Poznań.

¹ Poza bardzo obszerną publikacyjną działalnością naukowo-badawczą świadczą o tym odbywające się Zjazdy Katedr Publicznego Prawa Gospodarczego:

– I Ogólnopolski Zjazd Katedr (Zakładów) Publicznego Prawa Gospodarczego w 2007 r. (zorganizowany przez Katedrę Publicznego Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji UAM w Poznaniu); zob. *Instrumenty i formy prawne działania administracji gospodarczej*, red. B. Popowska, K. Kokocińska, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM 2009.

– II Zjazd w 2009 r. (zorganizowany przez Katedrę Publicznego Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu); zob. *Konstytucyjna zasada wolności gospodarczej*, red. W. Szwajdler, H. Nowiski, Toruń: TNOiK 2009.

– III Zjazd w 2011 r. (zorganizowany przez Zakład Administracyjnego Prawa Gospodarczego i Bankowego Wydziału Prawa i Administracji UW); zob. *Europeizacja Publicznego Prawa Gospodarczego*, red. H. Gronkiewicz-Waltz, K. Jaroszyński, Warszawa: H.C. Beck 2011.

mie prawa – wśród poszczególnych gałęzi prawa i dyscyplin naukowych. W konsekwencji – co ma podstawowe znaczenie właśnie dla tej Konferencji² – wskazuje na rolę tej dyscypliny „w sferze badań nad administracją publiczną” oraz w szczególności – co wymaga tu dodania – o współzależności dyscyplin naukowych (w tym różnych dyscyplin prawa) w badaniach nad gospodarką rynkową. Pozycja administracji publicznej w tej sferze uległa przecież zasadniczym zmianom.

W żadnym więc przypadku nie jest to kwestia samej nazwy dyscypliny, ma bowiem głębokie uzasadnienie merytoryczne.

W świetle tradycyjnego (klasycznego) wyodrębniania podstawowych gałęzi (działów) prawa i dyscyplin naukowych ta dziedzina prawa gospodarczego, w ramach jednolitego systemu prawa, traktowana była jako „subgałąź” („subdyscyplina”) w obrębie gałęzi prawa administracyjnego³.

Obecnie teoretyczne podstawy nauki publicznego prawa gospodarczego i zmiana w jego pozycji sięgają bardzo głęboko. Mają swoje źródło – z jednej strony – we współczesnej koncepcji systemu prawa, jak i – równolegle – w systemie gospodarczym, który uległ zasadniczej przebudowie. Mianowicie, przywrócenie koncepcji podziału prawa na dwa podsystemy: na prawo publiczne oraz prawo prywatne, stworzyło podstawy nowych podziałów na gałęzie prawa i dyscypliny naukowe⁴. Fundamentalna zaś zmiana systemu

---

² Artykuł został przygotowany na Zjazd Katedr i Konferencję Naukową „Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej”, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 2010 r.

³ Zob. w szczególności Z. Z i e m b i ń s k i, *Szkice z metodologii szczegółowych nauk prawnych*, Warszawa–Poznań: PWN 1983, rozdz. V – „Wyróżnianie gałęzi prawa oraz dyscyplin szczegółowych nauk prawnych”, s. 109 n., zwłaszcza s. 114; S. W r o n k o w s k a, Z. Z i e m b i ń s k i, *Zarys teorii prawa*, Poznań 2001, s. 192, 193 (zwłaszcza rozdz. „Systematyzacja norm prawnych – gałęzie prawa”). J. Zimmermann stwierdza: „[...] w ramach prawa administracyjnego wykształciły się pewne dziedziny, które [...] są traktowane jako odrębne dziedziny prawnicze. Wyróżnia się w ten sposób [...] także prawo administracyjne gospodarcze, wyodrębniające z całości tej dyscypliny wszelkie wątki (ustrojowe, materialne i procesowe) dotyczące działalności gospodarczej państwa i działalności reglamentowanej przez państwo” – [w:] *Prawo administracyjne*, wyd. II, Warszawa: Oficyna Wolters Kluwer Business 2007, s. 43: „Inne podgałęzie prawa administracyjnego”.

⁴ Pomijam tu dyskusję nad teoretyczną koncepcją podziału prawa na publiczne i prywatne. Zob. szczególnie cenne uwagi na ten temat: M. S a f j a n, rozdział II § 2 „Prawo prywatne a prawo publiczne”, s. 29-42, [w:] *System prawa prywatnego*, t. 1, red. M. Safjan, Warszawa: Wydawnictwo C.H.Beck 2007; J. N o w a c k i, *Prawo publiczne – prawo prywatne*, Katowice: Uniwersytet Śląski 1992. Problem „granic publicznego prawa” stanowi odrębny temat Konferencji – sesja V: „Granice prawa publicznego a inne dyscypliny wiedzy w sferze badań nad administracją publiczną”. Na gruncie nauki prawa administracyjnego: J. B o ń c, *Prawo admini-*

gospodarczego państwa pociągnęła za sobą potrzebę zmiany regulacji prawnych i wprowadzenie nowego ładu prawnego gospodarki, opartego na odstaw nowych założeniach.

Te właśnie uwarunkowania – transformacja systemu gospodarczego i odbudowany system prawa – ukształtowały nowe przestrzenie regulacji prawa i sposobów (metod) działania, a w konsekwencji – metodologii badań naukowych.

Konstytucja RP buduje te nowe podstawy „porządku prawnego” gospodarki rynkowej i z tego względu unormowania konstytucyjne stanowią obecnie bezpośrednie źródło publicznego prawa gospodarczego⁵. Konstytucja dyktuje zasady tej gałęzi prawa⁶ i wyznacza podstawowe kierunki rozwiązań ustawowych. Państwo (jego organy) stało się tym samym gwarantem konstytucyjnych zasad, rozwiniętych w normach publicznego prawa gospodarczego.

W ramy zatem szeroko pojętego prawa publicznego wpisuje się wprost (na równi z innymi gałęziami prawa publicznego) publiczne prawo gospodarcze jako samodzielna gałąź prawa i dyscyplina o wyodrębnionej, swoistej problematyce dogmatycznej i naukowo-badawczej⁷.

II. W konsekwencji takiego odniesienia do nauki publicznego prawa gospodarczego i jej pozycji w całokształcie systemu prawa szczególnego wyrazu nabiera kwestia jej więzi i relacji w stosunku do wszystkich pozo-

---

stracyjne jako prawo publiczne (pkt IV), [w:] *Prawo administracyjne*, red. J. Boć, Wrocław: Kolonia Limited 2007, s. 37-40.

⁵ J. Zimmermann w artykule *Granice regulacji materialnoprawnej w prawie administracyjnym* ([w:] *Nowe problemy badawcze w teorii prawa administracyjnego*, red. J. Boć, A. Chajbrowicz, Wrocław: Kolonia Limited 2009) odnośnie do prawa administracyjnego pisze: „[...] niektóre normy konstytucyjne stanowią fragment [...] prawa materialnego” (s. 66). Sądzę, że można to odpowiednio odnieść również do publicznego prawa gospodarczego.

⁶ Zob. A. Chęłmowski, *Zasady ogólne prawa publicznego*, [w:] *Administracyjne prawo gospodarcze*, A. Borkowski, A. Chełmoński, M. Guziński, K. Kiczka, L. Kieres, T. Kocowski, Wrocław: Kolonia Limited 2005, s. 51 n.

⁷ Nie jest moją intencją podnoszenie w tym miejscu dyskusji nad istotą i zakresem publicznego prawa gospodarczego. Bardzo cenię sobie wypowiedź prof. Mariana Zdyba, zawartą w książce *Wspólnotowe i polskie publiczne prawo gospodarcze* (Warszawa: Oficyna a Wolters Kluwer Business 2008, s. 18-19: „Dla pewnego porządku za podstawę wyodrębnienia problematyki publicznego prawa gospodarczego przyjąłem [...] tezę sformułowaną w artykule T. Rabskiej [...]”, i odwołanie do mojego stwierdzenia (powtórzenie w: *Leksykon prawa gospodarczego publicznego*, red. A. Powałowski, Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck 2009, s. 189).

stałych dyscyplin prawa i innych dziedzin wiedzy. Wyznacza ono określoną płaszczyznę badań i wzajemnych zależności między różnymi dyscyplinami.

Dotyczy to nie tylko „sfery badań nad administracją publiczną” (rozumianą zresztą szeroko: instytucjonalnie i funkcjonalnie), ale – moim zdaniem – także, albo i przede wszystkim, „sfery badań nad gospodarką rynkową”, oddziaływania na stosunki gospodarcze (na metody, zadania oraz formy działania organów państwowych), a także sytuacji prawnej i ochrony prawnej podmiotów gospodarczych⁸.

Jest to zagadnienie wszechstronnie złożone. Wykracza poza niewątpliwie, bliskie powiązania z prawem administracyjnym, rozszerzając znacznie konieczność podejmowania badań na wielu płaszczyznach.

W tej sytuacji można się jedynie pokusić o sformułowanie kilku wstępnych postulatów odnośnie do styku nauki publicznego prawa gospodarczego z innymi dziedzinami wiedzy w sferze podejmowanych badań. Szczególnie charakterystyczne, mające podstawowe znaczenie dla tej dyscypliny, są relacje na trzech płaszczyznach: z prawem prywatnym, prawem wspólnotowym, a w zakresie nauk pozaprawnych – w szczególności z naukami ekonomicznymi.

1. W zakresie nauk prawnych – tradycyjna, jest już więź z nauką prawa administracyjnego. Uzasadniona jest korzeniami publicznego prawa gospodarczego, które wywodzi się niewątpliwie z prawa administracyjnego i w szerokim zakresie przyjęło aparaturę pojęciową tej właśnie nauki. Jednakże w coraz większym stopniu istnieje potrzeba badań nawiązujących do dyscyplin prawa prywatnego i budowania nowych konstrukcji prawnych, powstałych na styku publicznego prawa gospodarczego i prawa prywatnego. Szczególną złożonością charakteryzują się zastosowane w stosunkach gospodarczych procedury, wymagające powiązań elementów publiczno- i prywatnoprawnych w toku postępowania, jak i nietypowe – daleko odbiegające od tradycyjnych – formy działania.

To tylko wyrwane przykłady. Nauka publicznego prawa gospodarczego jest swego rodzaju kompleksowa, i to w tym sensie, że w jej zakres wchodzi nie tylko normy prawa materialnego, ale musi ona obejmować także szczególne rozwiązania proceduralne, jak i ustrojowe. Badania zatem – w zależności od rodzaju problematyki – sięgają do odpowiednich dyscyplin prawnych.

---

⁸ Problematyka badań i jej zakres uzależniony jest od tego, jakie granice i jakie treści przypisujemy publicznemu prawu gospodarczemu. Na temat istoty publicznego prawa gospodarczego zob. przypis 5. Przyjęty przeze mnie szeroki zakres tego prawa zobowiązuje do równie szerokich więzi naukowych w poszczególnych sferach badań.

Nierozzerwalny związek dwóch konstytucyjnych zasad – wolności działalności gospodarczej i własności prywatnej (art. 20 Konstytucji RP), a z drugiej strony – obowiązek realizowania przez państwo celów publicznych i ważnych publicznych interesów – narzuca wielostronność uregulowań, zróżnicowanie metod, a jednocześnie wprowadzanie instrumentów ich harmonizowania, i to zwłaszcza w działaniach administracji publicznej w sprawach gospodarczych. Wynikają z tego określone zależności nie tylko w stosowaniu prawa, ale właśnie w sferze badań. Na nauce ciąży obowiązek wypracowania właściwej aparatury pojęciowej, uwzględniającej te zróżnicowane więzi.

2. Kolejne pole badawcze nauki publicznego prawa gospodarczego stanowi prawo wspólnotowe⁹. Odgrywa ono decydującą rolę (przewyższającą znacznie inne dyscypliny) właśnie w sferze stosunków gospodarczych. Szczególne zasady i reguły tego prawa i jego pozycja w globalnym systemie prawa uzasadniają wyodrębnienie nauki prawa wspólnotowego. Jego wpływ nie tylko na samą gospodarkę, ale bezpośrednio na działalność organów państwa (zarówno władz ustawodawczych, jak i wykonawczych) wymaga znacznego rozszerzenia przestrzeni badawczej, a także stosowania – zwłaszcza w tym obszarze – metody prawnoporównawczej¹⁰.

3. Stosunki gospodarcze i rozwój gospodarczy stanowią – ze swej istoty – przedmiot nauk ekonomicznych i sfery te w systemie gospodarki rynkowej pozostają pod wpływem praw ekonomicznych. Dla nauki prawa gospodarcze-

---

⁹ Zob. I. L i p o w i c z, *Dylematy zmiany siatki pojęciowej w nauce prawa administracyjnego*, w szczególności pkt 6: „Zmiany siatki pojęciowej w warunkach integracji europejskiej” ([w:] *Koncepcja systemu prawa administracyjnego*, red. J. Zimmermann, Warszawa: Oficyna a Wolters Kluwer Business 2007, s. 27 n.).

¹⁰ Odwołanie się do prawa wspólnotowego nie jest oczywiście nowym problemem nauki prawa. Zgodnie z niektórymi poglądami: „W multicyntycznym systemie prawa [...] prawo wewnętrzne stanowi z prawem wspólnotowym jeden system [...]” (Z i m m e r m a n n, *Granice regulacji*, s. 67). Niemniej relacje między prawem wspólnotowym a prawem krajowym stanowią niewątpliwie przedmiot badań, którego zwłaszcza w sferze badań nad administracją publiczną i gospodarką nie można pominąć. Zob. w szczególności: Z d y b, *Wspólnotowe i polskie publiczne prawo gospodarcze*, s. 17: „Problem prawa unijnego nabierze szczególnego znaczenia w sferze prawa gospodarczego, albowiem w tej materii znaczenie tego prawa jest największe” (i dalsze rozważania tego autora).

Warto w tym miejscu również wspomnieć, że pojawiło się pojęcie „europejskiej przestrzeni administracyjnej”, przyjęte przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, znajdujące swoje odzwierciedlenie w polskiej literaturze prawniczej. Zob. *Prawniczy słownik wyrazów trudnych*, red. J. Boć, Wrocław: Kolonia Limited 2005, s. 118-119 i cytowana tam literatura prawnicza; N. B a n a s z a k, *Funkcjonowanie niektórych pojęć i zagadnień w doktrynie prawa administracyjnego*, [w:] *Nowe problemy badawcze*, s. 135 n.

go wynikają stąd istotne konsekwencje. Fundamentalne jest bowiem znaczenie styku ustaleń formalnoprawnych z materią gospodarczą. Badania zatem w tym obszarze powinny wykraczać poza nauki prawne. Stanowi to cechę charakterystyczną właśnie nauki publicznego prawa gospodarczego, wyróżniającą ją spośród innych nauk prawnych. Znajduje to wyraz nie tylko w monografiach z tej dziedziny, lecz także w podręcznikach z zakresu publicznego prawa gospodarczego. Szczególnym przykładem może być już zawarta w niektórych podręcznikach charakterystyka doktryn ekonomicznych, uzasadniających panowanie określonych systemów zarządzania i służących im regulacji prawnych¹¹.

Na granicy tych zasadniczo różnych dziedzin: nauki prawa i ekonomii, wręcz koniecznym niejednokrotnie wymogiem badawczym jest szukanie wzajemnych więzi i uwarunkowań zadań administracji publicznej, jej szczególnych struktur i metod oddziaływania. Znajduje to niejednokrotnie wyraz we wprowadzaniu do nauk prawnych nowych pojęć, wywodzących się z nauk ekonomicznych, i nadawaniu im właściwych treści prawnych.

Dotyczy to zresztą nie tylko płaszczyzny badań i dociekań naukowych. Te szczególne więzi i wzajemne oddziaływanie treści prawnych i ekonomicznych następują (lub powinny następować) na poszczególnych etapach tworzenia aktów prawnych, jak i w sposobie i doborze metod ich stosowania.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że w znacznie mniejszym stopniu można odnotować nawiązanie do problematyki prawnej w rozważaniach natury ekonomicznej¹².

---

¹¹ Szczególnie charakterystyczne jest to, że podręczniki z zakresu publicznego prawa gospodarczego prezentują różne doktryny ekonomiczne, panujące w różnych okresach czasowych, odnoszące się do systemu gospodarczego i kierunków rozwoju gospodarki. Zob. cytowany wielokrotnie podręcznik M. Zdyba, s. 30 n.; C. K o s i k o w s k i, *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, wyd. II, Wrocław 2006, s. 21 n.

¹² Tytułem przykładu zob. K. M e t e l s k a - S z a n i a w s k a, *Konstytucyjne czynniki reform gospodarczych w krajach postsocjalistycznych*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2008. Autorka stwierdza m.in.: „Literatura ekonomiczna ostatnich lat coraz częściej podkreśla znaczenie czynników pozagospodarczych (politycznych, instytucjonalnych, prawnych, kulturowych itp.) dla procesów gospodarczych, a szczególnie rozwoju gospodarczego” (s. 34), i dalej: „Wśród «reguł gry» szczególne znaczenie przypisuje się zasadzie praworządności, systemowi praw własności, strukturom organizacji i zarządzania, instytucjom politycznym i funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego” (s. 35).

Zob. też: M. R a t a j c z a k, *Transformacja ustrojowa w świetle ustaleń i założeń ekonomii instytucjonalnej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” („Dwudziestolecie transformacji w Polsce. Społeczeństwo–Gospodarka–Prawo”) 2009, z. 2, s. 233 n.

III. Aktualnie podstawowym pytaniem jest – jak sądzę – pytanie o wpływ badań naukowych na system prawny „w sferze administracji publicznej”, jak i na faktyczną działalność administracji, a przede wszystkim na stan prawa „w tej sferze gospodarczej”, która jest udziałem administracji publicznej (rządowej i samorządowej) – na „powinności” aparatu państwa w tym zakresie, metody realizacji, jak i formy organizacji (strukturę zarządzania). Innymi słowy – jaka jest (czy może: powinna być) rola nauki i jakie jest jej znaczenie w tej właśnie sferze badań; czy i jaki jest wpływ doktryny na istniejący stan.

Z drugiej strony – można postawić pytanie: czy badania naukowe nadążają za wciąż dokonującymi się zmianami i czy – w tych warunkach – dysponują właściwym (odpowiednim do zachodzących przemian) instrumentarium, albo czy udaje się wyprzedzić narastające potrzeby.

Nie ulega bowiem wątpliwości rozległość i wszechstronność badań i publikacji naukowych – i to w ramach poszczególnych gałęzi prawa, jak i dociekań interdyscyplinarnych (o czym m.in. świadczą liczne konferencje monograficzne). Może więc mamy do czynienia z krytycznym stanem, że „wszyscy piszą, a nikt nie czyta”.

Z teoretycznego punktu widzenia poglądy doktryny traktowane są jako tzw. niezorganizowane źródło prawa. W szczególności prof. J. Boć przypisuje doktrynie dość istotną rolę¹³. Czy pogląd ten znajduje pełne odzwierciedlenie w rzeczywistości?

Obowiązujący stan prawa spotyka się obecnie z bardzo krytyczną oceną. Odnosi się to do przerostu przepisów prawnych (w miejsce założonej deregulacji), ustawicznych ich zmian, co niewątpliwie może świadczyć o braku przy ich uchwalaniu prawidłowej koncepcji podejmowanych ustaleń, do całego procesu tworzenia prawa. Powoduje to jeszcze dalej idący chaos w wewnętrznej strukturze aktu prawnego i brak koordynacji z innymi przepisami. Prowadzi również do rozchwianej ich interpretacji i niejednolitego stosowania, i to zarówno przez organy administracji publicznej, jak i w orzecznictwie sądowym¹⁴. W literaturze mówi się niejednokrotnie o „swoistym

---

¹³ Zob. rozdz. trzeci „Źródła prawa administracyjnego”, pkt VIII. „Źródła niezorganizowane”: 4. Doktryna, s. 122-123, [w:] *Prawo administracyjne*, s. 79 – prof. Boć jednakże problemu tego nie rozwija.

¹⁴ Powszechnie znane są fakty odmiennych orzeczeń sądowych (np. Wojewódzkich Sądów Administracyjnych) w identycznych sprawach. Zob. m.in. pytania prawne sądów, kierowane do Trybunału Konstytucyjnego, i stwierdzone w jego orzeczeniach rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych i powszechnych. Zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2010 r., sygn. akt P107/08, wraz z obszernym uzasadnieniem.

kryzysie prawa”¹⁵. Prawo traktowane instrumentalnie trudniej poddaje się regułom. Przy ustawicznych zmianach – braku stabilizacji – trudno też o wypracowanie jednolitych zasad stosowania prawa.

Mimo więc ożywionej działalności naukowej wydaje się, że wpływ doktryny na całokształt rozwiązań prawa pozytywnego w tych wciąż zmieniających się warunkach polityczno-gospodarczych i społecznych nie jest wystarczający. W szczególności zaś odczuwa się brak należytych relacji między prawem materialnym a procesowym oraz odniesienia tych rozwiązań do prawa ustrojowego¹⁶.

W tych warunkach należałoby postulować, aby w pierwszym rzędzie badania prowadzone przez różne dyscypliny były skoncentrowane przede wszystkim na oddziaływaniu na treść i kształt tak bardzo obecnie rozchwianego systemu prawa, i to w szczególności na tym istotnym styku sfery publicznej, odnoszącej się do organów państwowych (różnych podmiotów administracji publicznej) i do sfery gospodarki, stanowiącej domenę działalności zindywidualizowanej¹⁷. Ma to istotne znaczenie dla stabilności pozycji prawnej podmiotów gospodarczych, ale także – mniej dostrzegane i brane pod uwagę – dla samej administracji publicznej, a przede wszystkim dla rozwoju gospodarki. Istotnym czynnikiem jest bowiem również dobór odpowiednich struktur i wzajemna między nimi koordynacja nałożonych zadań, a zasadniczym hamulcem – powracające wciąż dążenia do centralizacji zarządzania.

---

¹⁵ M. Zdyb w opracowaniu *Kryzys gospodarczy czy kryzys zaufania do państwa prawa* stwierdza: „[...] Nie jest to tylko kryzys gospodarczy, ale także swoisty kryzys prawa, instytucji zaufania publicznego, [...] kryzys wartości, [...] walka wiąże się z koniecznością odbudowania zaufania do państwa i prawa [...]”, [w:] *Między tradycją a przyszłością w nauce prawa administracyjnego*, red. J. Supernat, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2009, s. 810.

¹⁶ Cenne myśli Zimmermanna odnośnie do „granic regulacji materialnoprawnej w prawie administracyjnym” zob. w: *Nowe problemy badawcze w teorii prawa administracyjnego*, s. 63 n., oraz odnośnie do „Jedności prawa administracyjnego” w: *Między tradycją a przyszłością*, s. 811, można rozumieć szerzej i odnieść je odpowiednio do regulacji w zakresie stosunków gospodarczych i współzależności w tym zakresie między dyscyplinami badawczymi.

¹⁷ Zamazywanie tych granic – granic między władzą publiczną a gospodarką – stanowiło dominującą cechę gospodarki socjalistycznej, centralnie planowanej i zarządzanej, negującej własność prywatną, jak i wszelkie wolności i prawa ekonomiczne. Transformacja ustroju gospodarczego wymagała (dla swej skuteczności) jednoczesnego określenia właściwej dla administracji publicznej pozycji i jej powinności – a więc niezbędnej w każdym państwie – sfery publicznej, różnej od sfery gospodarczej, poddanej zasadom gospodarki rynkowej.

IV. Zwiększanie się regulowanych spraw, a tym samym wzrost różnorodności przepisów prawnych i niezharmonizowanych rozwiązań prawnych, ujawnia potrzebę budowania ogólnych konstrukcji i instytucji prawnych, które mogłyby pomóc w porządkowaniu rozchwianego obecnie systemu.

Sytuacja ta wymaga nie tylko wielostronnej współpracy dyscyplin badawczych w sferze prawa publicznego, ale przede znalezienia konkretnych dróg przenoszenia wyników badań i oddziaływania na proces tworzenia prawa. W tym zakresie w pełni uzasadniona byłaby inicjatywa powołania Komisji Prawa Publicznego, która mogłaby spełniać podobną rolę, jak Komisja Prawa Cywilnego. Pozwoliłoby to na odrobienie wieloletnich zaległości w tej dziedzinie w ramach aparatu rządowego, podstawowego inicjatora aktów prawnych na tym polu.

Zjazd Katedr i Konferencja Naukowa, zorganizowane przez Instytut Administracji KUL, stanowią szczególną podstawę tych działań. Podniesienie fundamentalnych problemów „granicznych” i współzależności dyscyplin badawczych w tak istotnej sferze życia publicznego stanowi już cenny zaczątek ogólniejszych koncepcji i konkretnych prac nad uporządkowaniem rozproszonych regulacji i możliwie kompleksowego ujęcia stosunków podległych normom prawa publicznego.

A FEW THOUGHTS ON THE SCIENCE OF PUBLIC ECONOMIC LAW

S u m m a r y

In the context of the existing division of the legal system into public and private law and the new economic order, the science of public economic law occupies a special place among other legal disciplines. As a result of that, one of the important consequences is the interdependence of different disciplines in the sphere of legal relations concerning the market economy and the role of public authorities in respect of that matter. At the same time this influences the subject as well as the scope of research as they are necessarily related with the legal, as well as non-legal disciplines. The diversity of the studies in the area referred to above is also determined by the nature of this branch of law since public economic law combines the norms of substantive law and political structure law, and the procedure.

The special bond between the science of private law and public economic law results from the subject of legal regulations, which is the principle of freedom of economic activity on the one hand, and of respective duties of the State on the other, while in external relations the influence of the European Union legal system predominates and its influence on the sphere of economic relations is the strongest.

Economic issues are essentially the domain of economic sciences, and this is naturally reflected in legal regulations pertaining to such issues as the very content of law, the law-making process, or the creation of theoretical legal constructions. These relationships are particularly characteristic of the science of public economic law, making it distinct from other legal sciences.

The fundamental question that may be thus raised in the current political and economic regime is about the role and influence of the science of law on the legal system applicable in economy at different levels, on the principles of law-making and the methods used. It becomes of particular importance in a situation when the current binding regulations are being strongly criticised to the extent that we are dealing with a certain 'crisis of legal norms'. And this is in fact true about the whole sphere of public law upon which the state and its organs are based and function.

Słowa kluczowe: publiczne prawo gospodarcze, współzależność dyscyplin w badaniach nad gospodarką, nauka prawa a obowiązujący stan prawny.

Key words: public economic law, interdependence of different disciplines in the research into economy, the science of law and the current legal system.